

**HOTĂRÂREA nr. 407
din 17.10.2018**

Dosar nr: 518/2017

Petiția nr: 5022/29.09.2017

Petent:...

Reclamat: Școala Națională de Studii Politice și Administrative - Facultatea de Științe Politice

Obiect: criteriile discriminatorii pentru bursele Erasmus placement .

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul procedural al petentului

1. ...

Numele, sediul și domiciliul procedural al reclamatului

2. Școala Națională de Studii Politice și Administrative - Facultatea de Științe Politice

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Procesul de selecție pentru bursele Erasmus placement desfășurat în cadrul Facultății de Științe Politice - SNSPA cuprinde o serie de criterii discriminatorii, în opinia petentului.

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților .

5. Părțile au fost citate pentru data de 24.10.2017 la sediul CNCD.

6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Procesul de selecție pentru bursele Erasmus placement desfășurat în cadrul Facultății de Științe Politice - SNSPA cuprinde o serie de criterii discriminatorii, în opinia petentului. Astfel, printre acestea se regăsesc : doctoranzi cu frecvență în domeniul Științe Politice și Sociologie în cadrul Școlii Doctorale a SNSPA, care sunt la zi cu îndeplinirea obligațiilor de doctorand, cu condiția să efectueze mobilitatea în cadrul **duratei oficiale de 3 ani** a studiilor doctorale; dosarele vor fi examinate de comisia de selecție în ordinea primirii iar granturile de mobilitate vor fi alocate până la epuizarea locurilor disponibile; acord interinstituțional semnat de instituția gazdă; rezultatele

selecției vor fi afișate la avizierul de la secretariat și comunicate în termen de 3 zile lucratoare de la încheierea primirii dosarelor și absolvenții Facultății de Științe Politice și ai Școlii Doctorale a SNSPA (domeniile Științe politice și Sociologie), cu condiția ca mobilitatea să se finalizeze în termen de un an de la absolvire.

Paragraful incriminat din anunțul SNSPA induce și ideea că doctoranzii aflați în prelungire de stagiu ar fi o categorie aparte de doctoranzi sau că ar fi ceva în neregulă cu statutul lor. Sintagma „durată oficială” poate duce chiar la stigmatizarea acestei categorii de doctoranzi, creând impresia că situația lor este una „neoficială” sau mai grav, cumva în afara legii; lucru evident greșit.

Acest criteriu discriminatoriu a mai fost folosit și în anunțurile din trecut, motiv pentru care nu pare a fi doar o eroare de redactare ci arată o intenție clară de a îngreuna accesul acestei categorii de doctoranzi la mobilitățile internaționale.

Petentul susține că reclamata a ignorat statutul doctoranzilor, inclusiv a celor aflați în prelungire de studii, statut reglementat de Legea educației nr. 1/2011, respectiv art. 159 (3) Durata programului de studii universitare de doctorat este, de regulă, de 3 ani. În situații speciale, durata programului de studii universitare de doctorat poate fi prelungită cu 1 - 2 ani, cu aprobarea senatului universitar, la propunerea conducătorului de doctorat și în limita fondurilor disponibile.

De asemenea, art. 142 din același act normativ prevede „(7) Persoana admisă la un program de studii universitare de licență, mașter sau doctorat are calitatea de student, respectiv student-doctorand, pe întreaga perioadă a prezenței sale în cadrul programului respectiv, de la înmatriculare și până la susținerea examenului de finalizare a studiilor sau exmatriculare, mai puțin pe perioadele de întrerupere a studiilor.

(7¹) Calitatea de student, respectiv student-doctorand se menține inclusiv pe perioada mobilităților interne și internaționale. (...).”

În concluzie, un student-doctorand își păstrează statutul pe toată durata prezenței sale în cadrul programului de studii doctorale, chiar și în anii suplimentari efectuați peste primii trei ani, cei considerați a fi durată standard. Pentru a fi valabile, eventualele prelungiri trebuie făcute, bineînțeles, conform legii. Acest lucru înseamnă că studenții-doctoranzi aflați în perioada de prelungire a studiilor, în înțelesul Art. 159, alin. (3) din Lege 1/2011, au aceleași drepturi și obligații, respectiv același statut ca oricare alt doctorand.

Din acest motiv, petentul consideră că restricția introdusă de organizatorii concursului în cauză, de a nu permite accesul la mobilități de practică doctoranzilor aflați în prelungire de studii, este una discriminatorie, reprezentând totodată o încălcare a legii.

Susținerile reclamatului

7. Reclamatul susține că în anul universitar 2013-2014, petentul a beneficiat de o mobilitate Erasmus de plasament de 2 luni în Germania, iar în anul universitar 2015-2016, a fost selectat pentru o mobilitate de studiu la Universitatea Comenius din Bratislava, la care a renunțat, acesta comunicând cererea de renunțare la mobilitate abia în februarie 2016, la aproape 1 an de când fusese selectat, blocând astfel accesul la acest loc de mobilitate eventualilor candidați din sesiunea următoare de selecție.

Următorul episod a vizat desfășurarea unei noi mobilități de plasament la Institutul de Antropologie Europeană din Göttingen care nu a mai avut loc la solicitarea expresă a partenerului. Această solicitare a avut ca bază de fundament hărțuirea pe e-mail a mai

multor angajați ai instituției gazdă (vz e-mail uri la dosar). Astfel, petentul se află în situația unică de a fi acumulat pe parcursul studiilor universitare de doctorat două episoade care au lezat imaginea instituției SNSPA la nivel European.

În ceea ce privește procesul de selecție și aspectele de eligibilitate, Facultatea de Științe Politice nu a constatat nicio încălcare a regulilor programului Erasmus+ în cazul particular menționat și nici un fel de funcționare defectuoasă a Biroului Erasmus din cadrul facultății, în relația cu studenții selectați pentru o mobilitate Erasmus.

Criteriul care precizează că “doctoranzii cu frecvență în domeniul Științe politice și domeniul Sociologie în cadrul Școlii Doctorale a SNSPA care sunt la zi cu îndeplinirea obligațiilor de doctorand, cu condiția să efectueze mobilitatea în cadrul duratei oficiale de 3 ani a studiilor doctorale” reprezintă un criteriu de performanță pe care facultățile îl pot include în condițiile de concurs. Toate bursele au la bază criteriile de diferențiere a candidaților care înregistrează performanțe academice, cum sunt cele legate de medie (de ex, 9,75 pt bursa de merit I conform prevederilor Regulamentului privind acordarea burselor SNSPA), burse care sunt acordate pe perioada studiilor și nu a prelungirilor de școlaritate. Acest principiu se aplică și doctoranzilor care beneficiază de finanțare de la bugetul de stat, ei primind finanțare doar pe perioada studiilor, respectiv 3 ani .

8. Cu privire la celelalte criterii, reclamata susține că selecția s-a desfășurat “on going” pe principiul primul venit, primul servit, perioadele anunțate au fost generoase și rezonabile din punctul de vedere al străngerii documentelor necesare pentru dosar, iar comunicarea rezultatelor unei selecții se poate realiza prin diferite mijloace: publicare pe site, afișare la avizier sau comunicare directă.

9. Reclamata susține că petentul nu a fost discriminat și, mai mult, urmare reclamațiilor depuse de către acesta, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale – ANPCDEFP, responsabilă cu implementarea programului Erasmus în România a efectuat două misiuni de audit. În urma concluziilor primei misiuni de audit, s-a recomandat ca “în cazul unor situații care afectează imaginea Programului Erasmus și/sau a universității, se pot include în criteriile de selecție cerințe relevante de **past performance**, referitor la candidații care au mai beneficiat de mobilități Erasmus”, lucru pe care reclamata nu l-a făcut mergând pe buna credință a petentului.

V. Motivele de fapt și de drept

10. În fapt, Colegiul Director reține criteriile impuse pentru selecția dosarelor pentru bursele Erasmus placement.

11. În drept, sub aspectul incidenței preverilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). **Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau**

la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

12. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

13. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

14. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul i-a încălcat petentului un drept recunoscut de lege în baza unui criteriu interzis. Din sesizare și documentele depuse la dosar se reține că dreptul încălcat este dreptul la un program educațional, respectiv programul Erasmus placement, prin stabilirea unor criterii greu de îndeplinit (în special condiția efectuării mobilității în cadrul **duratei oficiale de 3 ani** a studiilor doctorale).

15. Colegiul director reține faptul că, deși petentul a beneficiat în trecut de două ori de programul de mobilități Erasmus, a dorit să participe și la selecția din anul universitar 2016-2017, însă criteriile impuse pentru selecția dosarelor nu l-au făcut eligibil, întrucât acesta era în prelungire de studii și astfel nu putea participa la selecție.

Potrivit at. 5 din OG nr. 137/2000, republicată, legiuitorul a prevăzut una din excepțiile de la interzicerea tratamentului diferențiat. Astfel, *“Diferența de tratament bazată pe o caracteristică legată de criteriile prevăzute la art. 2 alin. (1) nu constituie discriminare*

atunci când, în temeiul naturii activităților ocupaționale sau al contextului în care acestea se desfășoară, o asemenea caracteristică reprezintă o cerință profesională reală și determinantă, cu condiția ca obiectivul să fie legitim și cerința proporțională”.

În consecință, un angajator poate selecta o persoană pentru un anumit post bazându-se pe o anumită cerință ocupațională determinată. Respectiva cerință ocupațională trebuie să fie esențială având în vedere natura muncii cerute și contextul în care aceasta se desfășoară.

5.8. În prezenta speță, Colegiul director reține că un concurs presupune, prin definiție, o întrecere, un examen, o selecție, în cazul de față, pentru dobândirea, în ordinea clasificării, a unui premiu, a unui post, a unei catedre, a unei burse etc. sau pentru admiterea într-o instituție de învățământ. Astfel, condiția efectuării mobilității în cadrul duratei oficiale de studii, respectiv 3 ani, reprezintă un criteriu de selecție, întrucât toate bursele/concursurile au la bază criteriile de diferențiere a candidaților care înregistrează performanțe academice, cum sunt cele legate de medie (de ex, 9,75 pt bursa de merit I conform prevederilor Regulamentului privind acordarea bursei SNSPA), burse care sunt acordate pe perioada studiilor și nu a prelungirilor de școlaritate. Acest principiu se aplică și doctoranzilor care beneficiază de finanțare de la bugetul de stat, ei primind finanțare doar pe perioada studiilor, respectiv 3 ani.

5.9. Astfel, raportul de cauzalitate între fapta imputată și criteriul invocat nu poate fi reținut, în sensul art. 2 alin.1, art. 2 alin.3 sau art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Or, astfel cum a statuat și Înalta Curte de Casație și Justiție „O.G. nr. 137/2000 analizează fapte de discriminare care prin criteriile mai sus anunțate (n.n. art. 2 alin.1) se diferențiază de fapte care sunt de natură să producă aceleași consecințe, dar intră sub incidența altor acte normative” (A se vedea Decizia nr. 1530 din 19 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție).

Colegiul director nu poate reține că faptele imputate în sarcina părții reclamante au fost determinate de criteriul invocat de petent, respectiv prelungirea studiilor doctorale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată;
2. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

Data redactării 01.11.2018

**Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.**